Over de grens

Alle wegen leiden naar Rome: een vergelijking van het recht inzake algemene voorwaarden in Duitsland en Nederland

Mr. M.F.H. Broekman en J. Birkefeld LL.M.*

1. Inleiding

Terwijl de 'commerciële' afspraken in de bovenliggende overeenkomst zelf worden opgenomen, staan in algemene voorwaarden veelal de 'juridische' afspraken. Er wordt omschreven onder welke voorwaarden de onderneming zaken wil doen. Algemene voorwaarden bevatten daarom meestal bepalingen die gunstig zijn voor de eigen onderneming. Zo bevatten de algemene inkoopvoorwaarden van een inkopende partij doorgaans strikte afspraken over de levering met fatale termijnen en wordt de aansprakelijkheid van de verkopende partij zo ruim mogelijk gelaten. De algemene leveringsvoorwaarden van een verkopende partij bevatten daarentegen vooral ruime afspraken over levering, bij voorkeur zonder fatale termijnen, en beperken de eigen aansprakelijkheid zo veel mogelijk. Ook worden vaak bepalingen opgenomen over klachttermijnen, eigendomsvoorbehoud, boetes, garanties, overmacht, opschorting, ontbinding en natuurlijk de forum- en rechtskeuze. Deze bepalingen kunnen juist bij een geschil beslissend zijn.
In dit artikel wordt de wettelijke regeling voor algemene voorwaarden in Duitsland en in Nederland vergeleken, met een focus op b2b-contracten. Die focus is gekozen omdat het Duitse recht in vergelijking met het Nederlandse recht in zakelijke relaties een relatief strenge inhoudelijke toetsing van algemene voorwaarden kent. Ook wordt aandacht geschonken aan de *battle of forms*.
In dit artikel wordt eerst besproken wanneer sprake is van algemene voorwaarden naar Duits en Nederlands recht (paragraaf 2). Daarna komt aan de orde hoe algemene voorwaarden onderdeel worden van de overeenkomst en wordt aandacht besteed aan de informatieplicht (paragraaf 3). Vervolgens wordt de *battle of forms* met aandacht voor het belang van de rechtskeuze behandeld (paragraaf 4). Dan wordt de inhoudelijke toetsing besproken (paragraaf 5). Daarna komen de omgang met buitenlandse wederpartijen (paragraaf 6) en de keuze tussen Duits en Nederlands recht (paragraaf 7) aan de orde. Er wordt afgesloten met een conclusie en een advies naar aanleiding van een vergelijking van de belangrijkste overeenkomsten en verschillen (paragraaf 8).

2. Wat zijn algemene voorwaarden?

2.1 Duitsland

Het recht inzake algemene voorwaarden (*Allgemeinen Geschäftsbedingungen*; AGB) is geregeld in § 305-310 BGB (*Bürgerliches Gesetzbuch*). De wet maakt een duidelijk onderscheid tussen overeenkomsten met consumenten (b2c) en overeenkomsten tussen ondernemers (b2b).
Terwijl consumenten bij algemene voorwaarden verregaand worden beschermd, geldt dat voor ondernemers in mindere mate. Niettemin zijn ook overeenkomsten tussen ondernemers onderworpen aan een rechterlijke

* Mr. M.F.H. Broekman is advocaat bij La Gro in Den Haag. J. Birkefeld LL.M. is advocaat bij ZENK in Berlijn.

doi: 10.5553/Contr/156608932026028003005